

УДК 378.014

DOI <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2024.2.9>**С. А. ВИРОТЧЕНКО***кандидат філологічних наук, доцент,**декан факультету іноземних мов,**Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, м. Харків, Україна**Електронна пошта: s.a.virotchenko@karazin.ua**<https://orcid.org/0000-0001-7927-5696>***АНАЛІЗ ПІДХОДІВ УКРАЇНСЬКИХ ТА БАЛТІЙСЬКИХ НАУКОВЦІВ
ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ЇХ РОЛІ
В РОЗБУДОВІ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ**

Стаття розглядає поняття «заклад вищої освіти» в контексті освітнього простору України та країн Балтії шляхом аналізу нормативно-правових документів, довідкової літератури та науково-педагогічних джерел. Українські заклади вищої освіти розглядаються як інституції, що мають правовий статус приватної або державної установи та функціонують на підставі виданої ліцензії на провадження освітньої діяльності на певних рівнях вищої освіти. Вони здійснюють наукову, науково-технічну, інноваційну та методичну діяльність, забезпечують організацію освітнього процесу та здобуття особами вищої освіти та післядипломної освіти. Автором статті проаналізовано погляди різних науковців і дослідників на організаційно-економічні засади інноваційного розвитку системи закладів вищої освіти в Україні. Визначено заклад вищої освіти як установу, що надає освітні послуги через безпосереднє спілкування зі здобувачами освіти. Також вказано на роль закладів вищої освіти у розвитку національної економіки, їхню важливість як суб'єктів господарської діяльності та центрів інновацій і наукових досліджень. У Литві, Латвії й Естонії заклади вищої освіти також розглядаються як навчально-наукові заклади, що готують фахівців і проводять наукові дослідження. Подібне уявлення про заклади вищої освіти підтримують як наукові дослідники, так і нормативні документи в цих країнах. Стаття порівнює розуміння та функціонування закладів вищої освіти в Україні та країнах Балтії, вказуючи на спільні риси та відмінності. Вона детально розглядає різні підходи до визначення закладів вищої освіти в цих країнах та їхню роль у суспільстві, економіці та науковій сфері. Виявлено, що всі чотири країни, Україна, Литва, Латвія й Естонія, визначають заклади вищої освіти як важливі елементи національної системи освіти й інновацій. Однак, вони можуть відрізнятися у способах реалізації цієї місії та ступенях участі в економічному та науковому розвитку країни.

Ключові слова: вища освіта, заклад вищої освіти, країни Балтії, освітній простір, Україна.

Вступ. Поняття «заклад вищої освіти» є ключовим у формуванні та розвитку освітнього простору кожної країни, визначаючи напрями його розвитку, роль у наукових та інноваційних процесах, а також вплив на економічний розвиток. У кожній країні тлумачення цього поняття може мати свої особливості, що відображають специфіку освітньої системи та суспільних потреб. Україна, Литва, Латвія й Естонія – країни, в яких активно розвиваються національні системи вищої освіти, що спираються на її високі стандарти. Проте, у кожній з цих країн підходи до розуміння та визначення поняття «заклад вищої освіти» можуть відрізнятися. У світлі цього основну увагу було зосереджено на аналізі та порівнянні трактувань зазначеного поняття в нормативних документах, довідкових матеріалах і науковій літературі кожної з цих країн, а також на виявленні спільних і відмін-

них рис у розумінні ролі закладів вищої освіти у формуванні сучасного освітнього простору.

Розкриттю суті поняття закладу вищої освіти та його ролі в суспільстві присвячено праці таких вітчизняних учених, як І. Карзун, І. Прокопенко, О. Мельникова, А. Музиченко, С. Совгіра, а також науковців з країн Балтії З. Мартінайтис, Е. Аррегі-Паболле, Л. Станіоніте, І. Рампане, С. Ранка. Зокрема, дослідники з'ясували організаційно-економічні аспекти інноваційного розвитку системи закладів вищої освіти, розглядаючи їх значення в національній економіці, проаналізували завдання цих закладів та їх зв'язок з практикою, економікою й задоволенням суспільних інтересів, а також виділили роль ЗВО як ключових учасників інноваційних процесів на регіональному та національному рівнях. Водночас ці питання вимагають більш детального вивчення, а також

здійснення порівняння підходів українських і балтійських науковців щодо ролі закладів вищої освіти у широкому контексті освітньої системи.

Мета статті полягає в проведенні порівняльного аналізу підходів дослідників з України та країн Балтії до визначення поняття закладів вищої освіти та їх ролі в розбудові сучасного освітнього простору. На основі здійснення систематизації й узагальнення точок зору вчених з обох регіонів розкрито різноманітність тлумачень цього поняття та розумінь функцій ЗВО у сучасній освітній системі. Аналіз відмінностей у розумінні поняття «заклад вищої освіти» українськими та балтійськими дослідниками, а також виокремлення спільних підходів сприяє глибшому розумінню ролі цих закладів у сучасній освітній парадигмі.

Виклад основного матеріалу. На основі аналізу нормативно-правових документів України встановлено, що «заклад вищої освіти» визначається як інституція, яка має правовий статус приватної або державної установи та функціонує на підставі виданої ліцензії на провадження освітньої діяльності. Цей заклад проводить наукову, науково-технічну, інноваційну та методичну роботу, організовує освітній процес і забезпечує здобуття освіти на різних рівнях, урахуванням індивідуальних потреб, інтересів та здібностей здобувачів освіти [Про освіту]. У Великій українській енциклопедії подібне визначення закладу вищої освіти вказує на його статус як освітньо-наукового закладу, що діє відповідно до законодавства та реалізує освітньо-професійні програми на різних рівнях кваліфікації згідно з наданими ліцензіями [Велика українська енциклопедія].

Згідно з Законом України «Про вищу освіту», основні завдання закладів вищої освіти базуються на ряді важливих аспектів. Перш за все, це забезпечення високої якості освіти в обраних галузях з метою виховання наукових кадрів через навчання та проведення досліджень. Також важливим є внесок у суспільний і економічний прогрес, формування та розвиток людського потенціалу, зокрема через підтримку патріотизму, правової культури, екології та моральних цінностей. Окрім цього, заклади вищої освіти сприяють інтеграції освітньої, наукової й інноваційної діяльності, розвитку

талантів, збереженню та розширенню культурних, наукових і моральних цінностей, підвищенню рівня освіти населення, а також вбудовуванню міжнародних зв'язків і співпраці в різних галузях. Крім того, важливим аспектом діяльності закладів вищої освіти є аналіз попиту на ринку праці та надання допомоги випускникам у працевлаштуванні [Про вищу освіту].

У контексті інноваційного розвитку освітньої системи в Україні І. Карзун розглядає заклади вищої освіти як установи, що здійснюють освітню діяльність через пряме спілкування зі студентами, надаючи їм системні знання та практичні навички в конкретній сфері [Карзун]. І. Прокопенко та О. Мельникова відзначають важливу роль цих закладів у розвитку економіки країни, оскільки вони є суб'єктами господарської діяльності, отримують фінансові ресурси та можуть використовувати їх на користь національної економіки. Заклади вищої освіти є центрами інновацій та наукових досліджень, що сприяє створенню наукових проєктів і забезпечує працевлаштування випускників через співпрацю науковців і студентів у вирішенні наукових проблем [Прокопенко]. А. Музиченко зауважує, що заклади вищої освіти є суб'єктами ринкової економіки, які відповідають на потреби суспільства та виконують державне замовлення щодо підготовки кваліфікованих фахівців. Розташування цих закладів у конкретному регіоні впливає на його розвиток і формування базових спеціальностей з урахуванням потреб і можливостей регіону [Музиченко].

Як зазначають автори монографії «Дослідницькі університети: світовий досвід та перспективи розвитку в Україні», успішність університету в сучасному світі визначається кількома ключовими факторами. Серед них – проведення інноваційних наукових досліджень, залучення висококваліфікованих науково-педагогічних працівників, належне забезпечення освітніми ресурсами та створення комфортних умов для професійної діяльності академічного персоналу, забезпечення академічної свободи та створення стимулюючого інтелектуального середовища. Важливою складовою є ефективна система управління, доступ до сучасного обладнання й інфраструктури [Дослідницькі

університети]. Крім того, на думку С. Совгіри, вирішальне значення для закладу вищої освіти має освітнє середовище, оскільки воно сприяє розвитку кожного здобувача освіти, допомагає реалізувати його можливості та досягти особистісного зростання. Таке середовище не просто створює місце для навчання, але й формує культурну та соціальну спільноту, відбувається процес створення й утвердження цінностей, формування поглядів і життєвих підходів. Кожен учасник освітнього процесу активно впливає на освітнє середовище та водночас відчуває його вплив на собі, що призводить до його унікальності та мінливості [Совгіра].

Отже, заклади вищої освіти, як це визначається у нормативно-правових, довідкових і науково-педагогічних джерелах України, не лише відіграють важливу роль у забезпеченні якісної освіти, але й є центрами наукового розвитку. Вони залучають талановитих учених і дослідників, що допомагає вирішувати актуальні наукові проблеми й інтегрувати інноваційні підходи в різні сфери діяльності. Це сприяє формуванню конкурентоспроможних наукових кадрів, які забезпечують стійкий економічний розвиток країни та сприяють інтеграції в глобальну наукову спільноту.

За результатами аналізу литовських джерел, які включають нормативні, довідкові та науково-педагогічні, встановлено, що в Литві під закладом вищої освіти (*aukštojo mokslo įstaiga / aukštojo mokslo institucija*) розуміють освітньо-науковий заклад, який здійснює підготовку кваліфікованих фахівців із вищою освітою та займається проведенням наукових досліджень. Відзначається, що заклади вищої освіти можуть мати як державний, так і приватний статус, а також можуть бути підпорядковані органам державного управління [*Laisvoji Enciklopedija*], [*Vikiteka*].

«Закон Литовської Республіки про вищу освіту» визначає заклади вищої освіти як установи, що відповідають за навчання, наукову діяльність і підготовку висококваліфікованих фахівців відповідно до встановлених ним стандартів. Основні завдання цих закладів полягають у розвитку освіченої особистості та суспільства, що відкриті для науки, інновацій та культурних цінностей; у створенні, примноженні та поширенні наукових знань; а також

у збереженні та підтримці унікальності національної культури [*Lietuvos Respublikos aukštojo mokslo įstatymas*]. Литовські дослідники у своїх працях погоджуються з тим, що заклади вищої освіти відіграють значну роль у створенні та розвитку регіональних і національних систем інновацій. Вони концентруються на трьох основних аспектах: забезпеченні високоякісної освіти, проведенні наукових досліджень і активній взаємодії з громадськістю для обміну знаннями та технологіями [*Martinaitis*].

Отже, згідно з нормативно-правовими документами Литви та іншими джерелами, заклади вищої освіти в країні вважаються основними установами, що забезпечують підготовку кваліфікованих фахівців і проведення наукових досліджень. Дослідники стверджують, що ці установи відіграють ключову роль у створенні системи інновацій, активно займаються освітньо-науковою діяльністю, розповсюдженням наукових знань і культурних цінностей, а також взаємодією з громадськістю.

Як з'ясовано, у латвійському освітньому контексті заклад вищої освіти (*augstākās izglītības iestāde*) тлумачиться як установа, що пропонує різноманітні програми навчання на рівнях бакалаврату, магістратури та докторантури. Ці установи також публікують наукові журнали у сферах, пов'язаних з освітою та дослідженнями, які вони здійснюють, а також мають кафедри та науково-дослідні інститути, що проводять інноваційні дослідження [*Augstākās izglītības sistēma latvijā*].

І. Рампане та С. Ранка, розглядаючи роль закладів вищої освіти, наголошують на їхній важливості для суспільства, що виражається у підтримці практичних потреб, економічного розвитку та соціальних інтересів. Вони визначають ключові аспекти цієї ролі як взаємозв'язок з практикою та бізнесом, а також здатність до глобальної конкурентоспроможності [*Rampāne*]. Крім того, дослідники підтримують концепцію «трикутника знань», яка передбачає інтеграцію освіти, досліджень та інновацій [*Berlins : 14*], що відображає взаємозв'язок між наукою, промисловістю, суспільством та освітою.

Як визначено в дослідженні, в естонських нормативних і довідкових джерелах поняття «заклад вищої освіти» (*kõrgkool / kõrgharidusasutus*)

представлене лаконічно, висвітлюючи основну сутність цієї установи, яка стосується її функцій та місії. Заклади вищої освіти в Естонії визначаються як освітні установи, що пропонують програми навчання на рівні вищої освіти, затверджені відповідно до визначених навчальних планів. Метою їхньої діяльності є підготовка кваліфікованих спеціалістів для виконання професійних завдань у різних галузях, а також забезпечення можливості для подальшого наукового дослідження та професійного розвитку [Vikipeedia].

Висновки. У дослідженні встановлено, що вчені країн Балтії, порівняно з Україною, у своїх працях приділяють набагато менше уваги визначенню терміну «заклад вищої освіти». Зазвичай цей термін застосовується в нормативно-правових документах і довідковій літературі. Така

ситуація може пояснюватися тим, що в країнах Балтії більший акцент робиться на практичних аспектах освіти, ніж на теоретичних. Педагогічні дослідження в цих країнах частіше спрямовані на вирішення практичних питань удосконалення системи освіти та вивчення її впливу на соціально-економічний розвиток держави, ніж на розбудову абстрактних теоретичних концепцій. Перспективи дослідження вбачаємо в поглибленому вивченні ролі та функцій закладів вищої освіти в контексті реалізації освітніх стратегій країн Балтії. Це включає аналіз їх внеску у формування та розвиток суспільства, вивчення впливу освітніх політик на динаміку розвитку вищої освіти в регіоні, а також дослідження практичних аспектів функціонування й управління закладами вищої освіти в контексті сучасних викликів і можливостей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2018. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Велика українська енциклопедія. URL: https://vue.gov.ua/%D0%97%D0%B0%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4_%D0%B2%D0%B8%D1%89%D0%BE%D1%97_%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8
3. Карзун І. Г. Організаційно-економічні засади інноваційного розвитку системи закладів вищої освіти в Україні : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03. Кіровоград. нац. техн. ун-т. Кропивницький, 2016. 20 с.
4. Музиченко А. С. Проблеми та перспективи державного регулювання ринку фахівців з вищою освітою. *Вісник Чернівецького торговельного економічного інституту*. Чернівці : ЧТЕІ КНТЕУ, 2010. Вип. 4(40). *Економічні науки*. С. 171–177.
5. Прокопенко І. Ф., Мельникова О. В. Вища освіта як чинник економічного зростання України: сучасний стан та перспективи розвитку. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Економіка*. Харків, 2017. Вип. 17. С. 5–14.
6. Дослідницькі університети: світовий досвід та перспективи розвитку в Україні: монографія / А. Ф. Павленко, Л. Л. Антонюк, Н. В. Василькова, Д. О. Ільницький та ін.; за заг. ред. д. е. н., проф. А. Ф. Павленка та д. е. н., проф. Л. Л. Антонюк. К.: КНЕУ, 2014. 350 с.
7. Совгіра С. Характеристика освітнього середовища закладів вищої освіти в контексті середовищного підходу. *Модернізація освітнього середовища: проблеми та перспективи*: матеріали третьої Міжнародної науково-практичної конференції, м. Умань, 16–17 лютого 2018 року. *Folia Comeniana: Вісник Польсько-української науково-дослідницької лабораторії психодидактики імені Я. А. Коменського* / гол. ред. Осадченко І. І. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. С. 33–36.
8. Augstākās izglītības sistēma latvijā. 2020. <https://www.aika.lv/wp-content/uploads/2020/04/Augstakas-izglitibas-sistema-Latvija.pdf>
9. Berlins A., Cunska Z., Hollers M. J., Japiņa G., Kinga R. M., Krūmiņš J., Žuete S. Starpdisciplināritāte sociālajās zinātnēs: vai tā sniedz atbildes uz mūsdienu izaicinājumiem augstākajā izglītībā un pētniecībā? 2012. URL: https://www.apgads.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/Book_Starpdisciplinaritate_2012-gala.pdf#page=35
10. Laisvoji Enciklopedija. URL: https://lt.wikipedia.org/wiki/Auk%C5%A1toji_mokykla
11. Lietuvos Respublikos aukštojo mokslo įstatymas. 2000. URL: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.97866>
12. Martinaitis Z., Arregui-Pabollet E., Stanionyte L., Higher Education for Smart Specialisation in Lithuania, EUR 30253 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2020, ISBN 978-92-76-19454-5; doi:10.2760/136769, JRC120527.
13. Rampāne I., Ranka, S. Brīvīpeejas informācija augstākās izglītības pārmaiņu laikā. 2012. URL: <https://dom.lndb.lv/data/obj/file/163875.pdf>
14. Vikiteka. URL: https://www.wiki-data.lt-lt.nina.az/Auk%C5%A1toji_mokykla.html
15. Vikipeedia. Vaba entsüklopeedia. URL: <https://et.wikipedia.org/wiki/K%C3%B5rgkool>

REFERENCES

1. Pro osvitu : Zakon Ukrainy [On Education: Law of Ukraine] vid 01.07.2014 r. № 1556-VII. Data onovlennia: 28.09.2018. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Velyka ukrains'ka entsyklopediia. [Great Ukrainian Encyclopedia] URL: https://vue.gov.ua/%D0%97%D0%B0%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4_%D0%B2%D0%B8%D1%89%D0%BE%D1%97_%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8
3. Karzun I. H. Orhanizatsijno-ekonomichni zasady innovatsijnogo rozvytku systemy zakladiv vyschoi osvity v Ukraini [Organizational and economic foundations of innovative development of the system of higher education institutions in Ukraine] : avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : 08.00.03. Kirovohr. nats. tekhn. un-t. Kropyvnyts'kyj, 2016. 20 s.
4. Muzychenko A. S. Problemy ta perspektyvy derzhavnogo rehuliuвання rynku fakhivtsiv z vyschoiu osvitoiu [Problems and prospects of state regulation of the higher education professionals market]. *Visnyk Chernivets'koho torhovel'noho ekonomichnoho instytutu*. Chernivtsi : ChTEI KNTEU, 2010. Vyp. 4 (40). *Ekonomichni nauky*. S. 171–177.
5. Prokopenko I. F., Mel'nykova O. V. Vyscha osvita iak chynnyk ekonomichnoho zrostantia Ukrainy: suchasnyj stan ta perspektyvy rozvytku [Higher education as a factor of economic growth in Ukraine: current state and development prospects]. *Zbirnyk naukovykh prats' Kharkivs'koho natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni H. S. Skovorody. Ekonomika*. Kharkiv, 2017. Vyp. 17. S. 5–14.
6. Doslidnyts'ki universytety: svitovyj dosvid ta perspektyvy rozvytku v Ukraini [Research universities: global experience and prospects for development in Ukraine]: monohrafiia / A. F. Pavlenko, L. L. Antoniuk, N. V. Vasyl'kova, D. O. Il'nyts'kyj ta in.; za zah. red. d. e. n., prof. A. F. Pavlenka ta d. e. n., prof. L. L. Antoniuk. K.: KNEU, 2014. 350 s.
7. Sovhira S. Kharakterystyka osvitn'oho seredovyscha zakladiv vyschoi osvity v konteksti seredovyschnoho pidkhodu [Characteristics of the educational environment of higher education institutions in the context of environmental approach]. *Modernizatsiia osvitn'oho seredovyscha: problemy ta perspektyvy: materialy tret'oi Mizhnarodnoi naukovo-praktychno3i konferentsii, m. Uman', 16–17 liutoho 2018 roku. Folia Comeniana: Visnyk Pol's'ko-ukrains'koi naukovo-doslidnyts'koi laboratorii psykhydydaktyky imeni Ya. A. Komens'koho / hol. red. Osadchenko I. I. Uman' : VPTs «Vizavi».*, 2018. S. 33–36.
8. Augstākās izglītības sistēma latvijā. 2020. URL: <https://www.aika.lv/wp-content/uploads/2020/04/Augstakas-izglitibas-sistema-Latvija.pdf>
9. Berlins A., Cunska Z., Hollers M. J., Japiņa G., Kinga R. M., Krūmiņš J., Žuete S. Starpdisciplināritāte sociālajās zinātnēs: vai tā sniedz atbildes uz mūsdienu izaicinājumiem augstākajā izglītībā un pētniecībā? 2012. URL: https://www.apgads.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/apgads/PDF/Book_Starpdisciplinartate_2012-gala.pdf#page=35
10. Laisvoji Enciklopedija. URL: https://lt.wikipedia.org/wiki/Auk%C5%A1toji_mokykla
11. Lietuvos Respublikos aukštojo mokslo įstatymas. 2000. URL: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.97866>
12. Martinaitis Z., Arregui-Pabollet E., Stanionyte L., Higher Education for Smart Specialisation in Lithuania, EUR 30253 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2020. ISBN 978-92-76-19454-5 ; doi:10.2760/136769, JRC120527.
13. Rampāne I., Ranka, S. Brīvīpeijas informācija augstākās izglītības pārmaiņu laikā. 2012. URL: <https://dom.lndb.lv/data/obj/file/163875.pdf>
14. Vikiteka. URL: https://www.wiki-data.lt-lt.nina.az/Auk%C5%A1toji_mokykla.html
15. Vikipēdia. Vaba entsüklopediia. URL: <https://et.wikipedia.org/wiki/K%C3%B5rgkool>

S. A. VIROTCHENKO

*PhD in Philology, Associate Professor,
Dean of School of Foreign Languages,
V. N. Karazin Kharkiv National University, Kharkiv, Ukraine
E-mail: s.a.virotschenko@karazin.ua
<https://orcid.org/0000-0001-7927-5696>*

**ANALYSIS OF APPROACHES OF UKRAINIAN AND BALTIC SCIENTISTS
TO THE DEFINITION OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS
AND THEIR ROLE IN THE DEVELOPMENT OF MODERN EDUCATIONAL SPACE**

The article examines the concept of «higher education institution» in the context of the educational space of Ukraine and the Baltic countries through the analysis of regulatory documents, reference literature, and scientific-pedagogical sources. Ukrainian higher education institutions are considered as institutions with legal status of private or state organizations and operate on the basis of issued licenses for educational activities at certain levels of higher education. They carry out scientific, scientific-technical, innovative, and methodological activities, ensure the organization of the educational process and the acquisition of higher education and postgraduate education by individuals. The author of the article analyzes the views of various scholars and researchers on the organizational and economic principles of innovative development of the higher education institution system in Ukraine. Higher education institutions are defined as institutions that provide educational services through direct communication with learners. The role of higher education institutions in the development of the national economy, their importance as subjects of economic activity and centers of innovation and scientific research is also indicated. In Lithuania, Latvia, and Estonia, higher education institutions are also considered as educational and scientific institutions that prepare specialists and conduct scientific research. Such understanding of higher education institutions is supported by both researchers and regulatory documents in these countries. The article compares the understanding and functioning of higher education institutions in Ukraine and the Baltic countries, indicating common features and differences. It thoroughly examines various approaches to defining higher education institutions in these countries and their role in society, economy, and scientific sphere. It is found that all the four countries, Ukraine, Lithuania, Latvia, and Estonia, define higher education institutions as important elements of the national education and innovation system. However, they may differ in the ways of implementing this mission and the degree of participation in the economic and scientific development of the country.

Key words: Baltic countries, educational space, higher education, higher education institution, Ukraine.